

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
бухгалтерського обліку.

Протокол № 7 від 22 січня 2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Організація ведення бізнесу юридичними
особами"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладач: к.е.н., доцент Часовнікова Ю.С.

Відповідальний за випуск
зав. каф. д.е.н., професор Пилипенко А.А.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Діяльність підприємств в сучасних умовах зумовлюють переважне значення подальшого вдосконалення системи управління підприємством в цілому та окремої його підсистеми обліку. Однією із значних проблем є необхідність визначення порядку організації діяльності на підприємствах різних видів економічної діяльності з урахуванням їх особливостей.

Організація підприємництва та ведення бізнесу суб'єктами різних видів діяльності має дуже важливе значення, тому що недоліки організації викликають недосконалість, неточність та затримання подання й обробки інформації, призводять до заплутаності та зловживань,. Підвищення ефективності діяльності підприємства є запорукою успішного ведення бізнесу. Можливість досягнення цього обумовлюється ґрунтовною фаховою підготовкою майбутніх фахівців, яка враховує всі аспекти сучасної практики господарювання.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок студентів щодо організації та планування діяльності юридичних осіб, а також облікового супроводження здійснення господарської діяльності на підприємстві.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

визначення напрямків консалтингу бізнес-питань підприємців;

засвоєння основних етапів реєстрації підприємств різних організаційно-правових форм господарювання;

вивчення порядку вибору системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб.;

вивчення особливостей організації бізнесу юридичними особами за різними видами діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес створення, організації та здійснення діяльності юридичними особами.

Предметом навчальної дисципліни є підприємницька діяльність різних суб'єктів господарювання – юридичних осіб.

Пререквізити: вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Економічна теорія", "Організація

малого підприємництва".

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо організації ведення бізнесу;

сутність організації підприємницької діяльності юридичними особами;

основні організаційно-правові форми господарювання та види економічної діяльності в Україні;

загальні принципи організації облікового процесу на підприємствах різних форм та видів діяльності;

сутність та основні принципи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб в Україні;

теоретичні аспекти організації бізнесу в зарубіжних країнах;

вміти:

здійснювати облікове супроводження здійснення підприємницької діяльності юридичними особами – суб'єктами великого підприємництва;

здійснювати реєстрацію юридичної особи та обирати раціональну організаційно-правову форму ведення бізнесу;

обґрунтовувати вибір найбільш оптимальної системи організації обліку та оподаткування діяльності підприємств;

здійснювати комп'ютерно-облікове супроводження ведення бізнесу;

формувати організаційну структуру підприємства та планувати бізнес-процеси на підприємстві;

визначати позитивні аспекти зарубіжного досвіду здійснення підприємницької діяльності.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

**Професійна компетентність, яка отримується студентами після
вивчення навчальної дисципліни**

Назва компетентності	Складові компетентності
Здатність здійснювати організацію та ведення господарської діяльності юридичними особами	здійснювати державну реєстрацію юридичної особи
	ідентифікувати організаційно-правові форми господарювання та визначати види економічної діяльності в Україні
	визначати оптимальну систему оподаткування підприємницької діяльності
	проводити організацію облікового процесу на підприємствах різних форм господарювання
	здійснювати оформлення найманих працівників на підприємстві та розрахунки оплати їх праці
	здійснювати розрахунки податків від ведення бізнесу
	формувати організаційну структуру підприємства та планувати його бізнес-процеси
	визначати особливості ведення бізнесу в інших країнах
	формувати навички щодо організації комп'ютерно-облікового супроводження ведення бізнесу юридичними особами

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Організація ведення бізнесу юридичними особами"
за Національною рамкою кваліфікацій України

51

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу					
Визначати порядок класифікації форм і видів діяльності	Сутність поняття організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності	Знання основних характеристик організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності в Україні	Ідентифікувати організаційно-правові форми та види економічної діяльності підприємств	Презентувати результати визначення основного виду діяльності підприємства	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на підприємстві; розробку та реалізацію господарських рішень
Тема 2. Практичні аспекти реєстрації підприємств					
Здійснювати процес державної реєстрації юридичних осіб	Основні етапи державної реєстрації юридичних осіб	Порядок, строки та перелік документів, що подаються у відповідні органи для державної реєстрації юридичних осіб, умови отримання дозвільних документів	Здійснювати процес державної реєстрації підприємства, складати установчі документи	Презентувати результати державної реєстрації юридичних осіб	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення та строки його реалізації

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Основи організації облікового процесу на підприємствах					
Визначати технологію організації обліку на різних підприємствах	Основні етапи організації обліку на підприємствах різних форм господарювання	Знання технології організації обліку на підприємствах різних видів діяльності	Здійснювати організацію обліку на підприємстві та оформлювати це відповідними документами	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо організації обліку підприємств різних форм господарювання	Приймати рішення щодо організації обліку на підприємствах в залежності від їх діяльності
Тема 4. Системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб					
Визначати системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб	Сутність загальної та спрощеної систем оподаткування, обмеження щодо видів діяльності	Порядок здійснення підприємницької діяльності юридичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності за різними системами оподаткування, порядок переходу на спрощену систему обліку та оподаткування	Здійснювати вибір оптимальної системи оподаткування, розраховувати доходи та витрати за різними системами оподаткування	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вибору системи оподаткування підприємницької діяльності юридичної особи	Приймати рішення та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 5. Управлінський консалтинг					
Визначати напрями планування діяльності та здійснювати автоматизацію бізнес-процесів на підприємстві	Визначення поняття "управлінського консалтингу" та його основних складових	Знання основних складових управлінського консалтингу: бізнес планування, розробка організаційної структури, комп'ютерне супроводження бізнес-процесів	обґрунтовувати вибір організаційної структури підприємства, інструментів для ведення бізнесу, використовувати зарубіжний досвід ведення бізнесу	Презентувати результати бізнес-планування підприємницької діяльності	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення. Відповідати за коректність та адекватність результату

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади організації ведення бізнесу юридичними особами

Тема 1. Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу

1.1. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в Україні;

Господарський кодекс України. Інші законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.

1.2. Класифікація організаційно-правових форм господарювання в Україні;

Правові основи функціонування Національного класифікатора "Класифікація організаційно-правових форм господарювання". Структура та основні визначення Національного класифікатора України ДК 002:2004. Відповідність класифікатора міжнародним нормам.

1.3. Класифікація видів економічної діяльності в Україні;

Правові основи функціонування Державного класифікатора "Класифікація видів економічної діяльності". Структура та основні визначення Державного класифікатора України ДК 009:2010. Правила визначення та зміни основного виду економічної діяльності.

Тема 2. Практичні аспекти реєстрації підприємств

2.1. Порядок реєстрації юридичних осіб;

Реєстрація у якості суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи. Документи, необхідні для реєстрації підприємства. Процедура здійснення державної реєстрації. Додаткові умови здійснення певних видів діяльності – ліцензування, сертифікація та ін.

2.2. Ліквідація суб'єкта юридичної особи.;

Добровільне припинення діяльності суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи. Примусова ліквідація підприємства. Порядок проходження процедури закриття підприємства.

Тема 3. Основи організації облікового процесу на підприємствах

3.1. Особливості організації обліку на підприємствах різних організаційно-правових форм та форм власності;

Основи організації бухгалтерського обліку на підприємствах різних організаційно-правових форм. Фактори, що впливають на організацію діяльності: форма власності, вид підприємницької діяльності, характер діяльності, розмір підприємства.

3.2. Заходи по організації обліку юридичними особами;

Заходи по організації бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм господарювання. Внутрішні розпорядчі документи щодо організації діяльності.

3.3. Особливості здійснення різних видів бізнесу;

Організація посередницької, страхової діяльності, рекламного, туристичного, готельно-ресторанного бізнесу, видавничої справи, надання побутових послуг та інших видів підприємництва. Організація діяльності неприбуткових організацій – підприємств ЖКГ, ОСББ та ін.

Тема 4. Системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб

4.1. Загальна система оподаткування;

Умови застосування різних систем оподаткування підприємницької діяльності. Оподаткування за загальною системою зі сплатою податку на прибуток підприємств. Альтернативні ставки податку на прибуток. Звільнення від оподаткування. Умови сплати ПДВ, акцизного податку та ін.

4.2. Спрощена система оподаткування;

Сутність спрощеної системи оподаткування. Порядок обчислення та сплати єдиного податку юридичними особами. Обмеження у видах

діяльності платників єдиного податку. Поняття доходу платника єдиного податку. Особливості розрахунку єдиного податку сільгосптоваровиробниками.

Тема 5. Управлінський консалтинг

5.1. Планування та реалізація бізнес-процесів на підприємстві;

Поняття бізнес-процесу та основи бізнес-планування. Розробка бізнес-процесу підприємства. Реінжиніринг бізнес-процесів. Інструменти менеджменту та маркетингу для забезпечення ефективності власного бізнесу. Аналіз бізнес-ситуацій в підприємницькій діяльності. Оцінка результатів підприємницької діяльності.

5.2. Організаційна структура підприємства;

Види організаційних структур управління підприємством. Функціональні підрозділи підприємства. Підбір персоналу. Розробка посадових інструкцій. Послуги консалтингових компаній як альтернатива кадровій службі підприємства.

5.3. Комп'ютерно-облікове супроводження ведення бізнесу;

Е-бізнес – електронна комерція клієнт-банкінг, Інтернет-магазини. Комп'ютерні програми для ведення бізнесу. Інструменти для роботи з клієнтами. Автоматизація фінансових операцій, складського обліку, кадрової роботи. Програми для малого та середнього бізнесу.

5.4. Досвід зарубіжних країн в організації та веденні бізнесу

Значення та особливості підприємництва в економіках розвинутих країн світу. Системи та моделі обліку. Міжнародні стандарти обліку та Американські облікові принципи. Особливості професії бухгалтера в різних країнах.

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з

окреслених питань (табл. 3.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади організації ведення бізнесу юридичними особами	
Тема 1. Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу	Тема семінарського заняття "Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні" 1. Зарубіжний досвід розвитку малого підприємництва. 2. Рекомендації щодо класифікатора організаційно-правових форм господарювання. 3. Рекомендації щодо класифікатора видів економічної діяльності
Тема 3. Основи організації облікового процесу на підприємствах	Тема семінарського заняття "Проблеми організації бізнесу суб'єктів за різними видами діяльності": 1. Проблеми організації діяльності в сфері посередництва 2. Перспективи розвитку в Україні Internet-реклами 3. Проблеми використання систем online-бронювання в туристичній галузі України 4. Проблеми та перспективи добровільного страхування в Україні 5. Особливості організації обліку салону краси, фотоательє, агентства домашньої прислуги та інших побутових послуг. 6. Перспективи розвитку ОСББ

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)
1	2
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади організації ведення бізнесу юридичними особами	Завдання 1. Реєстрація юридичної особи
	Завдання 2. Розрахунок прибутку юридичної особи за різними системами оподаткування
	Завдання 3. Заповнення звітності платника єдиного податку
	Завдання 4. Розробка бізнес-процесу підприємства
	Завдання 5. Визначення оптимальної організаційної структури юридичної особи
	Колоквіум за змістовим модулем 1 "Теоретичні та методологічні засади організації ведення бізнесу юридичними особами "

5. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, за якої студент під керівництвом викладача особисто проводить імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни. У ході лабораторних робіт студент набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з комп'ютерним обладнанням відповідними програмними продуктами. За результатами виконання завдання на лабораторному занятті студенти оформляють індивідуальні звіти про його виконання та захищають ці звіти перед викладачем (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем лабораторних занять

Назва теми	Програмні питання
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади організації ведення бізнесу юридичними особами	
<i>Тема 5. Управлінський консалтинг</i>	<i>Завдання 6. Автоматизація фінансових операцій підприємства</i>

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
Змістовий модуль 1.		
Теоретичні та методологічні засади прийняття господарських рішень		
<i>Тема 1.</i> Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми "Характеристика об'єктів організаційно-правових форм господарювання"	Презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Практичні аспекти реєстрації підприємств	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання <i>індивідуального завдання</i> "Оформлення змін в статутних документах", підготовка до контрольної роботи.	Захист індивідуального завдання Письмова контрольна робота
<i>Тема 3.</i> Основи організації облікового процесу на підприємствах	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> , написання есе на тему "Відмінності у посередницьких договорах та особливості їх укладання", "Організація мерчандайзингу, як форми здійснення реклами", "Виплата страхових платежів при настанні страхового випадку"	Презентація результатів Перевірка есе
<i>Тема 4.</i> Системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання <i>індивідуального завдання</i> "Способи зменшення податкових платежів"	Експрес-опитування Захист індивідуального завдання
<i>Тема 5.</i> Управлінський консалтинг	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. виконання <i>індивідуального науково-дослідного завдання</i> (ІНДЗ) " <i>застосування програм для облікового супроводження малого та середнього бізнесу</i> ", підготовка до колоквіуму. Підготовка презентації ІНДЗ	Колоквіум Захист ІНДЗ

6.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Тема ІНДЗ: *"Застосування програм для облікового супроводження малого та середнього бізнесу".*

7. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 7.1 і 7.2).

Таблиця 7.1

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
<i>Тема 1.</i> Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу	<i>Міні-лекція</i> "Порядок зміни виду економічної діяльності підприємства", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Практичні аспекти реєстрації підприємств	<i>Міні-лекція</i> "Етапи подання документів на державну реєстрацію", банки візуального супроводу, презентація результатів
<i>Тема 3.</i> Основи організації облікового процесу на підприємствах	<i>Лекція проблемного характеру</i> "Проблема відокремлення наказів про організацію обліку та облікову політику на підприємстві" банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб	<i>Міні-лекція</i> "Особливості реєстрації підприємства в податкових органах при сплаті різних видів податків", робота в малих групах
<i>Тема 5.</i> Управлінський консалтинг	<i>Лекція проблемного характеру</i> "Аналіз різних ситуацій, що виникають при здійсненні бізнесу та їх оцінка"

Таблиця 7.2

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні"	Семінари-дискусії, робота в малих групах
<i>Тема 2.</i> Практичні аспекти реєстрації підприємств	<i>Завдання 1.</i> Реєстрація юридичної особи	Робота в малих групах, мозкові атаки

1	2	3
<i>Тема 3. Основи організації облікового процесу на підприємствах</i>	<i>Семінарське заняття. Тема: "Проблеми організації бізнесу суб'єктів за різними видами діяльності"</i>	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 4. Системи оподаткування підприємницької діяльності юридичних осіб</i>	<i>Завдання 2. Розрахунок прибутку юридичної особи за різними системами оподаткування</i> <i>Завдання 3. Заповнення звітності платника єдиного податку</i>	Робота в малих групах
<i>Тема 5. Управлінський консалтинг</i>	<i>Завдання 4. Розробка бізнес-процесу підприємства</i> <i>Завдання 5. Визначення оптимальної організаційної структури юридичної особи</i>	Робота в малих групах, мозкові атаки, презентації

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

3. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : Закон України від 15.05.2003 р. №755-IV // www.rada.gov.ua